

REMISSYTTRANDE

2017-02-23

FRA beteckning
03 200:3986/16:2

Miljö- och energidepartementet
Naturmiljöenheten
103 33 Stockholm

Er handläggare
Linnea Rosenlöf

Ert datum
2016-10-18

Er beteckning
M2015/04128/Nm

FRA handläggare
Eak Ståhl

FRA föreg. datum

FRA föreg. beteckning

Remiss av betänkandet Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)

Försvarets radioanstalt (FRA) har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på betänkandet.

Sammanfattning

För att ansvaret för hushållning av mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska vara tydligt, och för att gränsdragningsfrågor inte ska uppstå anser FRA att det i 7 § 2 st. 20 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden bör anges ansvarsområden i stället för verksamhetsområden.

FRA anser att influensområden ska få användas eftersom det möjliggör för FRA att bevaka sådana områden som är av intresse för myndigheten, men som inte utgör områden av riksintresse. Om influensområden inte får användas kommer det skapa ett betydande merarbete som medför påtagliga kostnader för FRA.

Såvida det inte medför någon förändring av rättsläget eller konsekvenser i övrigt vid tillämpningen av 3 kap. miljöbalken (MB) har FRA har inga synpunkter på att formuleringen "påtaglig skada" ersätts med "intresset ska tillgodoses". Om den föreslagna formuleringen däremot innebär en förändring av rättsläget eller medför konsekvenser i övrigt avstyrker FRA utredningens förslag i denna del.

FRA välkomnar utredningens förslag att regeringen eller den myndighet som regeringen beslutar ska besluta att ett område är av riksintresse. FRA anser emellertid att det finns anledning att närmare utreda förutsättningarna för den föreslagna samrådsprocess som ska föregå sådant beslut.

Vidare tillstyrker FRA utredningens förslag om att regeringen ska besluta om kriterier för områden av riksintresse.

Avslutningsvis avstyrker FRA utredningens förslag om att införa en ventil som innebär en möjlighet att besluta om företräde för ett väsentligt allmänt intresse framför ett riksintresse för totalförsvaret.

Nedan följer en beskrivning av FRA:s verksamhet och därefter redogörs för myndighetens synpunkter. FRA:s synpunkter följer betänkandets disposition.

FRA är en civil myndighet under Försvarsdepartementet och har bl.a. i uppgift att bedriva signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och till lagen anslutande förordning.

FRA bedriver signalspaning i syfte att kartlägga bl.a. yttre militära hot, hot mot svensk personal under internationella insatser, internationell terrorism, främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen och övriga internationella företeelser som har betydelse för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. All signalspaning är riktad mot utländska förhållanden och sker på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten.

FRA löser signalspaningsuppdragen genom inhämtning av signaler i elektronisk form vid ett antal anläggningar på olika platser i Sverige samt från flygplan och fartyg. Uppdragsgivarna (regeringen m.fl.) är fortlöpande i behov av underrättelserapportering och signalspaningsverksamheten bidrar kontinuerligt till att skydda Sverige och svenska intressen.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden

I 7 § 2 st. 20 anges att Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvarar inom sina verksamhetsområden i frågor om hushållning av mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret.

Försvarmakten är sektorsmyndighet för totalförsvaret och ansvarar för frågor om hushållning av mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret. Försvarmakten har att tillvarata de intressen som enligt 3 kap. MB rör FRA. Försvarmakten fattar beslut om riksintresseanspråk för de mark- och vattenområden som FRA behöver för sin verksamhet.

Även om Försvarmakten ska tillvarata de intressen som FRA kan ha med anledning av 3 kap. MB utgör detta ansvar inget verksamhetsområde för Försvarmakten. FRA anser snarare att skyldigheten för Försvarmakten i sådana frågor omfattas av Försvarmaktens ansvarsområde. För att ansvaret för hushållning av mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska vara tydligt, och för att gränsdragningsfrågor inte ska uppstå bör således den föreslagna bestämmelsen 7 § 2 st. 20 ändras till att ange *ansvarsområden* i stället för verksamhetsområden.

4.22.4 Influensområden

FRA anser att det inte finns något tydligt ställningstagande i utredningen huruvida influensområden får användas eller inte.

Influensområden används idag för att bevaka intressen som kan påverka den verksamhet som bedrivs inom ett område av riksintresse. Ett influensområde ligger utanför ett område av riksintresse men området kan ändå vara av intresse för FRA.

FRA bevakar idag plan- och byggärenden inom områden som bedöms vara influensområden för myndigheten. Om influensområden fortsättningsvis inte får användas kommer FRA behöva granska plan- och byggärenden i hela landet för att kunna bevaka sina intressen. Ett sådant förfarande kommer innebära ett betydande och oöversiktligt merarbete för FRA, som även genererar påtagliga kostnader för myndigheten. FRA anser därför att influensområden ska få användas.

8.2.2 Områden av riksintresse enligt 3 kap. MB som hinder för bostadsbyggande

I slutbetänkandet konstateras att områden av riksintresse generellt inte utgör hinder för bostadsbyggande nationellt. FRA instämmer i denna bedömning och ställer sig positiv till att detta framgår.

11.5.2 Regeringen beslutar om områden av riksintresse

FRA tillstyrker utredningens förslag om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta att ett område är av riksintresse.

För det fall ett beslut om att ett område är av riksintresse inte är överklagbart anser FRA att sådant beslut närmast får anses utgöra absoluta förutsättningar vid bygglovsförfarande, snarare än planeringsriktlinjer.

11.5.4 Regeringen beslutar om kriterier för områden av riksintresse

FRA tillstyrker förslaget om att regeringen, efter förslag från berörda myndigheter, ska besluta om kriterier för områden av riksintresse.

11.5.5 Samrådsprocess och beslut om områden av riksintresse

Om länsstyrelse och/eller samrådande part skriftligen delges information om områden som av sekretessskäl inte kan anges öppet på karta, behöver dessa myndigheter och kommuner ha den förmåga och de rutiner som krävs för hantering av hemliga handlingar.¹ Någon närmare utredning kring samrådande parter förmåga att hantera hemliga handlingar redogörs emellertid inte för i betänkandet. Av denna anledning anser FRA att det finns skäl att djupare utreda formerna och förutsättningarna för en samrådsprocess.

11.6.1 Påtaglig skada ersätts av att intresset ska tillgodoses

Den möjlighet till bevakning av relevanta plan- och bygglovsärenden som FRA ges genom de nuvarande formuleringarna i 3 kap. MB är av stor betydelse för myndigheten. Utan denna möjlighet riskerar FRA att gå miste om det skydd som myndigheten behöver för att kunna bedriva vissa delar av sin signalspaning.

¹ Se Säkerhetspolisens föreskrifter och allmänna råd om säkerhetsskydd (PMFS 2015:3) beträffande rutiner för hantering av hemlig information.

FRA

Om formuleringarna i 3 kap. MB ändras är det viktigt för FRA att detta inte medför några rättsliga konsekvenser eller praktiska förändringar i övrigt vid tillämpningen av 3 kap. MB. FRA anser emellertid att det inte framgår av utredningen huruvida den föreslagna formuleringen kan komma att påverka tillämpningen av 3 kap. MB. Det finns därför anledning att utreda denna fråga ytterligare.

Om den föreslagna formuleringen medför förändringar vid tillämpningen av 3 kap. MB som ger FRA sämre möjligheter att bevaka sina intressen enligt samma kapitel, avstyrker FRA utredningens förslag i denna del.

11.7 En ventil för regeringen

FRA anser att en eventuell bestämmelse i 3 kap. 20 § MB inte ska omfatta en möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att besluta om företräde för ett väsentligt allmänt intresse framför ett riksintresse för totalförsvaret. Fattas beslut om sådant företräde kan FRA komma att sakna möjlighet att bevaka de intressen som utgör förutsättningar för myndigheten att bedriva viss signalspaning. Detta skulle kunna allvarligt försvåra eller förhindra för FRA att fullgöra sina uppdrag. FRA avstyrker därför utredningens förslag i dess nuvarande lydelse.

FRA har samverkat med Försvarsmakten i detta ärende.

I detta ärende har generaldirektör Dag Hartelius beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit överdirektör Charlotta Gustafsson, chefsjurist Michaela Dráb, planeringschef Johan Dahlstedt, avdelningschef Eva Hallberg, kontorschef Helene Bergquist Frederiksen, överingenjör Bo Lithner och jurist Eak Ståhl, tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

Dag Hartelius

Eak Ståhl

Sändlista

För kännedom:

Försvarsdepartementet

Försvarsmakten (LEDS INRI och PROD INFRA)

Internt FRA

GD	C Plan
ÖD	AC
Chefsjuristen	C Info